

Vec C-155/21

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

10. marec 2021

Vnútroštátny súd:

Svea hovrätt

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

1. marec 2021

Žalobkyňa:

Republiken Italien

Žalované:

Athena Investments A/S (predtým Greentech Energy Systems A/S)

NovEnergia II Energy dantes Environment (SCA) SICAR

NovEnergia II Italian Portfolio SA

[omissis]

NÁVRH NA ZAČATIE PREJUDICIÁLNEHO KONANIA

[omissis]

Účastníci konania vo veci samej

Žalobkyňa: Republiken Italien

[omissis]:

Žalované: 1. Athena Investments A/S (predtým Greentech Energy Systems A/S)
[omissis]
Dánsko

2. NovEnergia II Energy & Environment (SCA) SICAR
[omissis]
Luxembursko

3. NovEnergia II Italian Portfolio SA
[omissis]
Luxembursko

[omissis]

Predmet konania a skutkové okolnosti sporu vo veci samej

Okolnosti predchádzajúce sporu

1. V rokoch 2005 až 2012 Republiken Italien (Taliaska republika; Taliansko) prijala právne predpisy s cieľom podporiť investície do energie z obnoviteľných zdrojov. Určitými následnými legislatívnymi aktmi boli finančné stimuly zrušené alebo obmedzené. Dosiahla to po prvé zákonom 91/2014 z 24. júna 2014 (tzv. decreto spalma incentivi).

2. Dánska investičná spoločnosť Athena Investments A/S, luxemburský investičný fond NovEnergia II Energy Environment (SCA) SICAR a luxemburská spoločnosť s ručením obmedzeným NovEnergia II Italian Portfolio SA (ďalej spolu len „investori“) v rokoch 2008 až 2013 investovali v Taliansku. Investori dostali stimuly od talianskej štátnej spoločnosti GSE v podobe písomných

potvrdení a dohôd medzi spoločnosťou GSE a prevádzkovateľmi solárnych elektrární, do ktorých investori investovali. Investori sa domnievali, že Taliansko tým, že najprv prisľúbilo a odsúhlasilo finančné stimuly, a potom ich zrušilo alebo obmedzilo, porušilo povinnosti, ktoré mu plynú zo Zmluvy o energetickej charte (ZECH) (Ú. v. ES L 69, 1998, s. 1; Mim. vyd. 12/002, s. 24). Investori preto podali návrh na začatie rozhodcovského konania proti Taliansku na Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut (Arbitrážny inštitút Štokholmskej obchodnej komory; ďalej len „ŠOK“). Konanie sa uskutočnilo v súlade s rozhodcovskými pravidlami ŠOK z 1. januára 2010. Rozhodcovský nález bol vydaný 23. decembra 2018 [rozhodcovské konanie ŠOK V (2015/095)].

3. Po vydaní rozhodcovského nálezu Taliansko podalo žalobu pre neplatnosť nálezu na Svea hovrätt (Odvolací súd Svea, Švédsko).

Rozhodcovské konanie

4. V júli 2015 investori podali návrh na začatie rozhodcovského konania proti Taliansku v rámci mechanizmu urovnávania sporov stanoveného v článku 26 ZECH. Investori tvrdili, že Taliansko si nespĺnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 10 ods. 1 ZECH, keď znížilo tarifné sadzby okrem iného prijatím decreto spalma incentivi. Požadovali náhradu v celkovej výške 26,3 milióna eur.

5. Investori si uplatnili nárok v rozhodcovskom konaní 1. apríla 2016. Taliansko podalo svoju odpoveď 15. septembra 2016. Taliansko vo svojej odpovedi uviedlo niekoľko tvrdení týkajúcich sa právomoci rozhodcovského súdu rozhodnúť tzv. spor medzi účastníkmi v rámci EÚ, t. j. spor medzi investorom z členského štátu EÚ na jednej strane a členským štátom EÚ iným než členský štát investora na druhej strane.

6. Dňa 21. decembra 2016 Európska komisia požiadala o povolenie vstúpiť do rozhodcovského konania ako vedľajší účastník. Povolenie jej bolo udelené a Komisia predložila správu ako *amicus curiae* 28. apríla 2017.

7. V rozhodcovskom náleze rozhodcovský súd konštatoval, že má právomoc na prejednanie sporu (body 335 až 403 rozhodcovského nálezu). Rozhodcovský súd zastával názor, že ZECH neupravuje výslovnú výnimku pre spory v rámci EÚ. Rozhodcovský súd okrem toho poukázal na to, že ak by Európska únia a jej členské štáty mali v úmysle vylúčiť také spory, urobili by to výslovne. Lisabonská zmluva podľa rozhodcovského súdu nepozmenila uplatňovanie ZECH medzi členskými štátmi EÚ. Podľa názoru rozhodcovského súdu neexistoval ani rozpor medzi ZECH a článkom 344 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), a teda ani rozpor medzi ZECH a právom EÚ. Rozhodcovský súd konštatoval, že spor sa netýka výkladu alebo uplatňovania Zmlúv EÚ, ale práv a povinností vyplývajúcich zo ZECH.

8. Pokiaľ ide o rozsudok zo 6. marca 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158) (ďalej len „rozsudok Achmea“), rozhodcovský súd konštatoval,

že tento rozsudok nevylučuje právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie sporu najmä z toho dôvodu, že ZECH nie je dvojstrannou investičnou dohodou medzi dvoma členskými štátmi EÚ. Podľa názoru rozhodcovského súdu doložku o voľbe práva stanovenú v článku 26 ods. 6 ZECH, ktorá odkazuje na medzinárodné právo, nemožno považovať za zahŕňajúcu právo EÚ. V dôsledku toho rozhodcovský súd dospel k záveru, že v rámci tohto sporu nevykladá ani neuplatňuje právo EÚ. Rozhodcovský súd sa okrem toho domnieval, že skutočnosť, že Európska únia podpísala ZECH, znamená, že ZECH nemožno považovať za „dohodu medzi členskými štátmi“, a preto sa rozsudok Achmea na ZECH nevzťahuje. Pokiaľ ide o vec samú, rozhodcovský súd konštatoval, že Taliansko si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo ZECH, a priznal investorom sumu 11,9 milióna eur spolu s úrokmi a náhradou trov konania.

Žaloba pre neplatnosť podaná na Svea hovrätt (Odvolací súd Svea)

Návrhy Talianska, žalobné dôvody a určité právne tvrdenia

9. Taliansko tvrdí, že hovrätten (odvolací súd) by mal zrušiť rozhodcovský nález alebo vyhlásiť rozhodcovský nález za neplatný. Taliansko na podporu svojej žaloby uvádza najmä tieto tvrdenia. Rozhodcovský nález je potrebné zrušiť, lebo nevychádza z platnej rozhodcovskej zmluvy medzi stranami. Investori a Taliansko nemohli uzavrieť platnú rozhodcovskú zmluvu na základe článku 26 ZECH, keďže toto ustanovenie nemožno vykladať v tom zmysle, že sa týka sporu v rámci EÚ. Aj keby sa ZECH vykladala v tom zmysle, že článok 26 sa vzťahuje na spory v rámci EÚ, rozhodcovská doložka v článku 26 ZECH by v každom prípade bola nezlučiteľná s právom EÚ. Článok 4 ods. 3 a článok 19 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ), ako aj články 267 a 344 ZFEÚ bránia tomu, aby článok 26 ZECH upravoval rozhodcovskú doložku medzi členskými štátmi. Preto nie je uplatniteľná ani platná v sporoch v rámci EÚ. Neexistuje teda platný návrh, ktorý by mohol slúžiť ako základ platnej rozhodcovskej zmluvy. Skutočnosť, že Európska únia je zmluvnou stranou ZECH, nemá na toto posúdenie vplyv. Medzi Talianskom a investormi preto nebola uzavretá platná rozhodcovská zmluva.

10. Taliansko tvrdí, že rozhodcovský nález je neplatný v rozsahu, v akom zahŕňa skúmanie otázok, o ktorých podľa švédskeho práva nemôžu rozhodovať rozhodcovia. Súdny dvor rozhodol, že o investičných sporoch v rámci EÚ nesmú rozhodovať rozhodcovia vopred ani v čase ich vzniku. Preto existuje legislatívne obmedzenie – v prejednávanej veci články 267 a 344 ZFEÚ a článok 4 ods. 3 a článok 19 ZEÚ. Existuje teda povinná procesná prekážka. Tieto spory nemôžu byť predmetom rozhodcovského konania a rozhodcovský nález vydaný v takom spore je neplatný. Investičné spory v rámci EÚ nepatria do pôsobnosti rozhodcovského konania aj z toho dôvodu, že do značnej miery ovplyvňujú verejné záujmy. Zachovanie osobitných črt práva EÚ a jeho autonómie je verejným záujmom takého druhu, že spor nepatrí do pôsobnosti rozhodcovského konania.

11. Rozhodcovský nález alebo spôsob, akým bol vydaný, je zjavne nezlučiteľný so švédskym verejným poriadkom. Ustanovenia práva EÚ, ktoré sú predmetom prejednávanej veci, sú základnými pravidlami a zásadami, ktoré tvoria základ právneho poriadku EÚ. Rozhodcovský nález je založený na rozhodcovskej zmluve, ktorá bola údajne uzavretá na základe rozhodcovskej doložky, ktorá je podľa základných ustanovení práva EÚ neplatná. Rozhodcovský súd napriek tomu konštatoval, že má právomoc na prejednanie sporu. Rozhodcovský nález je preto zjavne nezlučiteľný so švédskym verejným poriadkom jednak sám osebe a jednak v dôsledku spôsobu, akým bol vydaný.

12. Taliansko nestratilo právo namietať neexistenciu platnej rozhodcovskej zmluvy na základe toho, že rozhodcovská doložka stanovená v článku 26 ZECH je v rozpore s právom EÚ, a preto sa neuplatní, alebo je subsidiárne neplatná. Vo svojej odpovedi v rozhodcovskom konaní už Taliansko namietlo nedostatok právomoci rozhodcovského súdu okrem iného z dôvodu, že rozhodcovská doložka stanovená v článku 26 ZECH je v rozpore s právom EÚ (ak sa predpokladá, že sa vzťahuje na spory v rámci EÚ). Taliansko následne túto výhradu zachovalo a objasnilo v priebehu rozhodcovského konania (pričom sa odvolávalo okrem iného na rozsudok Achmea a na to, že návrh na začatie rozhodcovského konania podľa článku 26 ZECH nie je uplatniteľný ani platný). Počas rozhodcovského konania investori nikdy nenamietali, že výhrada je oneskorená, ale, naopak, odpovedali na vecnú stránku tejto výhrady a súhlasili s tým, že by sa mala preskúmať.

13. Zrušenie alebo vyhlásenie neplatnosti rozhodcovského nálezu by neporušilo zásadu proporcionality v práve EÚ.

Návrhy investorov, odôvodnenie námietok a určité právne tvrdenia

14. Investori spochybňujú tvrdenia Talianska. Na podporu svojich námietok uvádzajú tieto tvrdenia. Článok 26 ZECH obsahuje platný a záväzný návrh rozhodcovského konania od všetkých zmluvných štátov ZECH pre investorov zo všetkých ďalších zmluvných štátov ZECH. Znenie článku 26 ZECH ani jeho kontext nepodporuje vylúčenie sporov v rámci EÚ z mechanizmu urovnávania sporov, ktorý upravuje ZECH. Návrh uvedený v článku 26 ZECH je platný. Dôvod neplatnosti uvedený Talianskom je nedôvodný, lebo uplatniteľnosť článku 26 ZECH vrátane návrhu na rozhodcovské konanie sa riadi medzinárodným právom verejným, a nie právom EÚ. Aj keby sa uplatnilo právo EÚ, článok 26 ZECH nie je v rozpore s právom EÚ vrátane rozsudku Achmea. ZECH je viacstranná zmluva uzavretá členskými štátmi EÚ, tretími krajinami a samotnou Európskou úniou. Právo EÚ nie je uplatniteľným hmotným právom v konaniach vedených na základe ZECH. V prípade rozporu medzi Lisabonskou zmluvou a ZECH má ZECH prednosť v súlade so svojím článkom 16.

15. Rozhodcovský nález nezahŕňa skúmanie otázky, ktorú podľa švédskeho práva nemôžu preskúmať rozhodcovia. Strany mohli urovnať svoj spor, konkrétne otázku náhrady za porušenie zmluvy Talianskom, zmierom. Otázky sa preto môžu

prejednávať v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovský súd, ktorý má urovnať spor na základe ZECH, nemôže uplatňovať právo EÚ.

16. V prípade, že vecný obsah rozhodcovského nálezu alebo rozhodcovského konania vedúceho k vydaniu rozhodcovskému nálezu je v rozpore so švédskym verejným poriadkom, ktorý zahŕňa niektoré základné ustanovenia práva EÚ, je možné vylúčiť uplatnenie rozhodcovského nálezu z dôvodu, že je v zjavnom rozpore so švédskym verejným poriadkom. Rozhodcovský nález ani spôsob, akým bol vydaný, nie je v zjavnom rozpore so švédskym verejným poriadkom.

17. Taliansko už nemá právo namietat', že návrh uvedený v článku 26 ZECH je neplatný. Počas rozhodcovského konania Taliansko tvrdilo len to, že článok 26 ZECH by sa mal vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členský štát EÚ predložil návrh na rozhodcovské konanie investorovi z iného členského štátu EÚ. Svoje súčasné tvrdenie – neexistencia platnej rozhodcovskej zmluvy z dôvodu, že návrh podľa článku 26 ZECH treba považovať za neplatný, lebo porušuje právo EÚ – Taliansko počas rozhodcovského konania neuviedlo.

18. Zrušenie alebo vyhlásenie neplatnosti rozhodcovského nálezu na základe práva EÚ by bolo v rozpore so zásadou proporcionality. Keby bol rozhodcovský nález zrušený na základe práva EÚ, investori by utrpeli vážnu ujmu a Taliansko by bolo odmenené za to, že uzavrelo medzinárodnú zmluvu (ktorú uzavrela aj samotná Európska únia a na ktorú sa investori spoliehali) v rozpore so záväzkami, ktoré Taliansku vyplývajú z práva EÚ.

Príslušné ustanovenia švédskeho práva a práva EÚ

Skiljeförfarandelagen

19. Podľa § 1 prvého odseku lagen (1999:116) om skiljeförfarande [zákon (1999:116) o rozhodcovskom konaní; ďalej len „SFL“] spory, ktoré môžu strany urovnať, je možné na základe dohody predložiť na rozhodnutie jednému alebo viacerým rozhodcom. Prvý odsek znie takto:

„§ 1 Spory, ktoré môžu strany urovnať, je možné na základe dohody predložiť na rozhodnutie jednému alebo viacerým rozhodcom. Takáto dohoda sa môže týkať budúcich sporov týkajúcich sa právneho vzťahu upraveného v dohode. Spor sa môže týkať vzniku konkrétnej situácie.

...“

20. Rozhodcovské konanie musí byť založené na rozhodcovskej zmluve. Zmluva je založená na nároku strán dosiahnuť urovnanie týkajúce sa predmetu sporu. Z osobitných právnych predpisov môže tiež vyplývať, že spor o konkrétnej otázke sa nesmie predložiť na rozhodcovské konanie. [*omissis*]

21. Rozhodcovský nález je neplatný, ak zahŕňa posúdenie otázky, o ktorej podľa švédskeho práva nemôžu rozhodovať rozhodcovia (§ 33 prvý odsek bod 1 SFL). Rozhodcovský nález je ďalej neplatný, ak nález alebo spôsob, akým bol vydaný, je v zjavnom rozpore s verejným poriadkom v Švédsku (§ 33 prvý odsek bod 2). Tieto časti § 33 SFL znejú takto:

„§ 33 Rozhodcovský nález je neplatný:

1. ak zahŕňa posúdenie otázky, o ktorej podľa švédskeho práva nemôžu rozhodovať rozhodcovia,
2. ak rozhodcovský nález alebo spôsob, akým bol vydaný, je v zjavnom rozpore s verejným poriadkom v Švédsku, alebo

...“

22. Súd musí *ex offico* zohľadniť dôvody neplatnosti.

23. Podľa § 34 prvého odseku bodu 1 SFL, ak účastník konania podá žalobu proti rozhodcovskému nálezu, nález sa zruší čiastočne alebo v plnom rozsahu, pokiaľ nie je založený na platnej rozhodcovskej zmluve medzi zmluvnými stranami. V tejto súvislosti strana nie je oprávnená odvolávať sa na skutočnosť, pri ktorej sa vychádza z toho, že sa vzdala práva odvolávať sa na ňu účasťou na konaní bez námietok alebo inak (§ 34 druhý odsek). Príslušné časti § 34 SFL znejú takto:

„§ 34 Ak účastník konania podá žalobu proti rozhodcovskému nálezu, ktorý nemožno napadnúť podľa § 36, nález sa zruší čiastočne alebo v plnom rozsahu,

1. pokiaľ nie je založený na platnej rozhodcovskej zmluve medzi zmluvnými stranami,

...

Strana nie je oprávnená odvolávať sa na skutočnosť, pri ktorej sa vychádza z toho, že sa vzdala práva odvolávať sa na ňu účasťou na konaní bez námietok alebo inak. Len na základe samotného vymenovania rozhodcu sa nevychádza z toho, že strana prijala právomoc rozhodcu na rozhodovanie o predloženej otázke.

...“

24. Ustanovenie § 34 druhého odseku SFL nebráni účastníkovi konania v tom, aby sa odvolával na túto skutočnosť v rámci námietky neplatnosti podľa § 33.

Zmluva o energetickej charte (ZECH)

ZECH podpísali 17. decembra 1994 okrem iného Európske spoločenstvá [(ES)], Taliansko, Dánsko, Luxembursko a niekoľko tretích krajín, ktoré neboli členmi [omissis] Európskych spoločenstiev [omissis]. V súčasnosti je zmluvnými stranami viac ako 50 štátov alebo medzinárodných organizácií, akými sú EÚ a Euratom. Taliansko od ZECH odstúpilo, je však nesporné, že táto skutočnosť nemá vplyv na spor medzi stranami. ZECH vstúpila do platnosti v rámci ES 16. apríla 1998 [pozri rozhodnutie Rady a Komisie 98/181/ES, ESUO, Euratom z 23. septembra 1997 o uzavretí Zmluvy o energetickej charte a Protokolu energetickej charty o energetickej účinnosti a súvisiacich environmentálnych aspektoch Európskymi spoločenstvami (Ú. v. ES L 69, 1998, s. 1; Mim. vyd. 12/002, s. 24)].

26. ZECH je teda viacstrannou dohodou o spolupráci v oblasti energetiky. Zmluva obsahuje ustanovenia určené na podporu prístupu na medzinárodné trhy s energiou za komerčných podmienok a na rozvoj otvoreného a konkurencieschopného trhu s energetickými zariadeniami a energetickými produktmi. Zmluva obsahuje okrem iného tieto ustanovenia uvedené nižšie v [slovenskom] preklade (pozri Ú. v. ES L 69, 1998, s. 1 [omissis]).

27. Článok 26 stanovuje pravidlá na urovnávanie investičných sporov medzi súkromnými investormi a zmluvnou stranou.

„Článok 26: Urovanie sporov medzi investorom a zmluvnou stranou

1. Spory medzi zmluvnou stranou a investorom inej zmluvnej strany vzťahujúce sa na investície tejto inej strany v oblasti prvej strany, ktoré sa týkajú údajného porušenia záväzku prvej strany v zmysle časti III[,] sa, pokiaľ je to možné, urovnajú zmierom.

2. Ak takéto spory nemôžu byť urovnané podľa ustanovenia odseku 1 v priebehu troch mesiacov odo dňa, kedy ktorákoľvek zo strán sporu požiadala o riešenie formou zmiernu, investor, ktorý je stranou v spore, sa môže rozhodnúť predložiť spor na vyriešenie:

a) súdom alebo správnym súdom zmluvnej strany, ktorá je stranou v spore;

b) v súlade s akoukoľvek [akýmkoľvek – *neoficiálny preklad*] uplatniteľným, predtým dohodnutým postupom na urovanie sporov; alebo

c) v súlade s nasledovnými odsekmi tohto článku.

3. a) S uvážením výlučne ustanovení podľa písmen b) alebo c), každá zmluvná strana dáva týmto svoj bezpodmienečný súhlas na predloženie sporu medzinárodnému rozhodcovskému alebo zmierovaciemu orgánu v súlade s ustanoveniami tohto článku.

...

4. V prípade, že sa investor rozhodne predložiť spor na vyriešenie podľa odseku 2 [písm.] c)[,] poskytne tiež svoj písomný súhlas s predložením sporu:

...

c) na rozhodcovské konanie Arbitrážnemu inštitútu Štokholmskej obchodnej komory.

...

6. Súd zriadený v zmysle odseku 4 rozhodne o sporných otázkach v súlade s touto zmluvou a používanými predpismi a zásadami medzinárodného práva.

...

8. Výroky rozhodcovského súdu, ktoré môžu zahrňovať výrok o záujme, sú pre sporné strany konečné a záväzné. Výrok rozhodcovského súdu týkajúci sa opatrení vlády alebo orgánu na nižšej ako celoštátnej úrovni zmluvnej strany, ktorá je v spore[,] musí umožniť, aby zmluvná strana mohla uhradiť škody v peňažnej forme miesto akéhokoľvek iného udeleného opravného prostriedku. Každá zmluvná strana vykoná bezodkladne akýkoľvek takýto výrok a prijme opatrenia pre účinné presadenie takýchto výrokov v jej oblasti.“

28. O sporoch založených na ZECH môžu preto rozhodnúť súdy zmluvnej strany alebo môžu byť predložené na rozhodcovské konanie s cieľom získať konečné a záväzné rozhodnutie v súlade so ZECH a s uplatniteľnými pravidlami a zásadami medzinárodného práva.

29. Článok 16 upravuje vzťahy s inými dohodami.

„Článok 16: Vzťah k iným dohodám

Ak dve alebo viac zmluvných strán uzavreli predchádzajúcu medzinárodnú dohodu, alebo uzavreli následnú medzinárodnú dohodu, ktorých podmienky sa akokoľvek dotýkajú predmetu časti III alebo V tejto zmluvy;

1. nič v časti III alebo V tejto zmluvy sa nechápe v zmysle zníženia podstaty ktoréhokoľvek ustanovenia takýchto podmienok druhej dohody alebo práva na riešenie sporov vzťahujúcich sa k nim v zmysle podľa tejto dohody; a

2. nič v podmienkach druhej dohody sa nechápe v zmysle zníženia podstaty ktoréhokoľvek ustanovenia časti III alebo V tejto zmluvy alebo práva na riešenie sporov vzťahujúcich sa k nim v zmysle podľa tejto zmluvy

v prípadoch, ak takéto ustanovenie je výhodnejšie pre investora alebo investíciu.“

30. Najviac uplatňovaným hmotnoprávnym ustanovením, pokiaľ ide o otázky vznikajúce vo veci, ktorú prejednáva hovrätten (odvolací súd), je článok 10 ods. 1 ZECH.

„Článok 10: Podpora, ochrana a nakladanie s investíciami

1. Každá zmluvná strana, v súlade s ustanoveniami tejto zmluvy, podporuje a vytvára stabilné, spravodlivé, výhodné a transparentné podmienky pre investorov iných zmluvných strán pre investovanie v jej oblasti. Takéto podmienky zahŕňujú záväzok vždy spravodlivo pristupovať k investíciám investorov iných zmluvných strán. Takéto investície tiež požívajú stálu ochranu a bezpečnosť a žiadna zmluvná strana žiadnym spôsobom nepoškodí neprimeranými alebo diskriminačnými opatreniami ich manažment, udržovanie, použitie, využívanie alebo nakladanie s nimi. V žiadnom prípade sa k takýmto investíciám neprístupuje menej výhodne ako to vyžaduje medzinárodné právo, vrátane zmluvných záväzkov. Každá zmluvná strana dodržiava všetky záväzky, ktoré s investorom alebo s investíciou investora akejkoľvek zmluvnej strany prijala.

...“

Potreba prejudiciálneho konania

31. Spor vo veci samej vyvoláva otázku, či sa má ZECH, ktorá je súčasťou právneho poriadku EÚ, vykladať v tom zmysle, že [jej] článok 26 sa vzťahuje aj na spor medzi jedným členským štátom EÚ a investorom z iného členského štátu, ktorého predmetom je investícia investora v príslušnom členskom štáte.

32. Okrem toho, ak sa článok 26 ZECH vzťahuje na tieto spory, vzniká otázka, či právo EÚ bráni takému výkladu tohto článku vo vnútornom vzťahu v rámci EÚ alebo jeho uplatneniu vo vnútornom spore v rámci EÚ. Zásady a postoje, ktoré uviedol Súdny dvor v rozsudku Achmea, mali pôvod v dvojstrannej investičnej zmluve uplatniteľnej medzi dvoma členskými štátmi EÚ. ZECH je viacstrannou investičnou zmluvou a na rozdiel od dvojstrannej zmluvy, ktorá bola predmetom rozsudku Achmea, má ZECH viacero zmluvných strán, ktoré nie sú ani neboli členmi Európskej únie. Ďalší rozdiel oproti dvojstrannej zmluve spočíva v tom, že ZECH uzavreli Európske spoločenstvá, teraz Európska únia, ako aj jej členské štáty. Navyše podľa ZECH si žalobca pri urovnávaní sporu môže vybrať, či podá návrh na začatie rozhodcovského konania alebo žalobu na vnútroštátne súdy. Pokiaľ teda ide o ZECH, Európska únia sa podieľala na príprave tejto zmluvy, a keďže je zmluvnou stranou, prijala mechanizmus urovnávania sporov upravený v článku 26.

33. V tejto súvislosti ani pri zohľadnení stanovísk vymedzených Súdny dvorom v rozsudku Achmea nie je jasné ani objasnené, ako sa má vykladať právo EÚ.

34. Nakoniec vo veci, ktorú prejednáva hovrätten (odvolací súd), vzniká otázka, aký účinok má právo EÚ, najmä zásada prednosti práva EÚ a požiadavka účinnosti, na uplatnenie preklúzie stanovenej v § 34 druhom odseku SFL, konkrétne či právo EÚ bráni tomu, aby účastník súdneho konania mohol namietat', že spôsob vzniku rozhodcovskej zmluvy alebo samotná rozhodcovská zmluva je v rozpore s právom EÚ. V tomto smere hovrätten (odvolací súd) poukazuje na to, že švédsky Högsta domstolen (Najvyšší súd, Švédsko) sa vo veci T 1569-19 rozhodol podať návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor a že prejudiciálne rozhodnutie Súdneho dvora, pokiaľ je teraz možné posúdiť, môže byť relevantné aj pre vec, ktorú prejednáva hovrätten (odvolací súd). V každom prípade až do odpovede Súdneho dvora výklad práva EÚ v tejto súvislosti nie je jasný a nebol objasnený.

35. Za týchto okolností hovrätten (odvolací súd) považuje za potrebné podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa všetkých vyššie uvedených otázok.

Prejudiciálne otázky

Hovrätten (odvolací súd) žiada, aby Súdny dvor odpovedal na tieto prejudiciálne otázky.

1. Má sa ZECH vykladať v tom zmysle, že rozhodcovská doložka v jej článku 26, ktorou zmluvná strana dáva súhlas na medzinárodné rozhodcovské konanie v spore medzi zmluvnou stranou a investorom inej zmluvnej strany, ktorého predmetom je investícia investora v oblasti prvej zmluvnej strany, sa vzťahuje aj na spor medzi členským štátom EÚ na jednej strane a investorom z iného členského štátu EÚ na strane druhej?

V prípade kladnej odpovede na prvú otázku:

2. Majú sa článok 19 a článok 4 ods. 3 ZEÚ, ako aj články 267 a 344 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bránia rozhodcovskej doložke v článku 26 ZECH alebo jej uplatneniu, ak investor z členského štátu EÚ môže na základe článku 26 ZECH v prípade sporu, ktorého predmetom je investícia v inom členskom štáte EÚ, začať konanie proti uvedenému členskému štátu na rozhodcovskom súde, ktorého právomoc a rozhodnutie je tento členský štát povinný prijať?

V prípade kladnej odpovede na druhú otázku:

3. Má sa právo EÚ, najmä zásada prednosti práva EÚ a požiadavka jeho účinnosti, vykladať v tom zmysle, že bráni uplatneniu takého ustanovenia vnútroštátneho práva upravujúceho preklúziu, akým je § 34 druhý odsek SFL, ak

je dôsledkom takeho uplatnenia skutočnosť, že účastník súdneho konania nemôže namietat' neexistenciu platnej rozhodcovskej zmluvy z dôvodu, že rozhodcovská doložka alebo návrh v súlade s článkom 26 ZECH je neplatný alebo neuplatniteľný, lebo je v rozpore s právom EÚ?

PRACOVNÝ DOKUMENT